

Tjugosjätte söndagen under året 2022

Det är något märkligt med dagens liknelse om Lasarus, den fattige, och den rike mannen. Där bara den fattige som har fått ett namn. I Bibelns värld ligger människans djupaste väsen och mysterium i henne namn. Men den rike mannen har förlorat sin själ i så hög grad att han inte har något namn. Rikedomen gör honom själlös, namnlös. Hans identitet ligger i vad han äger och inte i vem han är. Därför blir han offer för en personlighetsförändring och -förlust. Det tycks vara en evig sanning: rikedom riskerar att tömma människan på hennes djupaste identitet och existens. Hon är bara tomhet i sig själv trots allt vad hon äger. Därför är det ingen överraskning att hon till sist hamnar i den yttersta tomheten och intigheten, helvetet.

Samtidigt vet vi att denna liknelse – i likhet med alla liknelser – är Jesu sätt att väcka oss till insikt, till ånger och omvändelse, medan tid är. Tid är till för att vi skall komma till insikt om sanningen och rätta vårt liv efter den. Rikedom blir lätt en förbannelse, men förbannelsen kan vändas till välsignelse, om vi ändrar oss och ångrar oss, medan tid är. ”Din skonsamhet och mildhet är det främsta tecknet på din allmakt” – så bad vi i mässans början. Du vill skona den rike som vill göra den fattige delaktig av sitt goda. Du vill visa mildhet mot den som avstår från slaveriet under penningens förbannelse.

Profeten Amos' verop över de rika ”som har det makligt på sina bäddar” (6:4) uttrycker denna bibliska grundinsikt, som Jesus sedan beskriver i sin liknelse om den fattige Lasarus och den namnlöse rikemannen. Allt detta kommer sedan att förklaras och sättas i system i kyrkans sociallära om det ”allmänna goda”. ”Saliga de som är fattiga i anden” (Matt 5:3), säger Jesus för att hjälpa oss att förstå att veropet kan vändas till en saligprisning, när vi gör avkall på vår rikedom för att sälla oss till de fattiga i anden, medan tid är.

”Kämpa trons goda kamp, sök vinna det eviga livet” (1 Tim 6:12), säger Paulus. Han påminner oss om att det kostar på, att det är en kamp utan like för oss att söka befria oss från vårt slaveri under rikedomens ok. Bara denna kamp kan leda oss vidare, så att vi söker det eviga livet i stället för ett ökat aktiekapital eller fastighetsbestånd. Kämpa trons goda kamp, medan tid är. Jesu liknelse erinrar oss om den fruktansvärda möjligheten att vi skall drabbas av samma öde som den till synes sorglöse, men namnlöse rikemannen.

”Får vi då inte äga något?” ”Måste vi ge avkall på allt vad vi har?” Ja, somliga av oss är så privilegierade att de verkligen får göra det. Vi behöver bara tänka på Franciskus och otaliga andra helgon. För de flesta av oss är och förblir det en daglig kamp, trons goda kamp, för att se hur vi bäst skall förvalta och fördela det vi äger och har. Medan tid är, har vi sedan möjlighet att lära oss att hålla rätt balans

och rätt mått. I sin skonsamhet och mildhet ger Gud oss möjlighet att dela med oss av det vi kan undvara, vilket ofta är ganska mycket mer än vi först tror.

När världens människor hör hur vi kristna får brottas med denna fråga i trons goda kamp, skakar de först på huvudet och tror att vi är spritt språngande galna. Ändå finns det faktiskt några som kan förstå oss och inse att vår värld skulle se helt annorlunda ut om de namnlösa rika skulle börja tjäna Lazarus och hans gelikar med sina tillgångar. Det sägs att inkomstklyftorna har ökat mer i Sverige än i många andra länder. Klyftorna mellan den rika delen av världen och den fattiga kan tyckas oöverstigliga.

Dagens liknelse kan bli en väckarklocka både för oss som enskilda personer och på samhällets nivå liksom för världen i stort. Medan tid är, måste vi arbeta för detta. Genom sin liknelse kan Jesus hjälpa oss att bli mer motiverade att kämpa trons goda kamp, medan tid är. Omvändelse på det sociala planet börjar alltid i människans innersta, när hon berörs av Guds kärlek. Jesus vill i första hand hjälpa de namnlösa rikemännen att se sin andliga nöd. Det är ett tragiskt fenomen i vårt land att det ibland är mannen i familjen, den som förtjänar mest, som utträder ur kyrkan för att slippa betala kyrkoavgiften. Rikedomen kan bli ett gift som bryter ner vårt hjärta och berövar oss empati och medlidande med dem som har det svårt.

Än en gång måste vi betona att Jesus, som vi kan tycka talar alltför strängt och krävande, först och främst vill rädda och frälsa oss från ondo. Ingen är mer angelägen än han att vi alla skall bli frälsta och få del av den eviga härligheten. Hans ord och gärningar är menade att hjälpa oss att komma till besinning och omvändelse, medan tid är. Därför är det så viktigt att låta hans ord drabba oss med all sin kraft. Att lyssna lyhört och lydigt till evangeliet är en grundförutsättning för att vara och förbli kristen. Det är min omvändelse det gäller. Det är min möjlighet att komma honom närmare och blir honom mer trogen och hängiven – och till syvende och sist – min möjlighet att få en plats i hans eviga rike som det kommer an på.

Det är så lätt för oss att tänka: det gäller bara de andra, de rika och styrande i samhälle och näringsliv. Det är de som är de namnlösa trots att deras namn är på allas läppar. Det är de som måste omvända sig. Samtidigt måste vi vara ärliga och inse att det är mig det gäller. Men jag kan bara omvända mig själv och inte de andra. Det är en uppgörelse mellan mig och min Frälsare. Om jag säger ja och vill följa Jesus troget i allt, då får det konsekvenser för många. Att en enda människa räddas, medan tid är, kommer alla till godo i de heligas gränsöverskridande gemenskap, där Gud vill samla oss alla.